

Fjellet for oss som går der.

Av Harald J. Loennechen.

Harald Loennechen.

Mange ganger på ensomme vandringer har jeg tenkt: Hvad driver dig egentlig hver ledig stund til fjells? Og jeg er kommet til det at årsaken ganske enkelt er den, at i fjellet har jeg det meste av mig selv.

Fjellet har aldri for mig vært stenørkenen — fylt av slit og tarvelig levemåte. Nei, det er stedet hvor man stadig minnes om sin egen begrensning, og hvor intet vinnes ved bluff.

Fjellet er kilden til sundhet og styrke. Det er hardt, når en trosser sig frem i snestormen, men blitt og lindt, når en solfylt sommervind stryker om

kinnet. Det gir helsebot for alt det skakke og skjeve livet i byen eller bygden har gitt en.

Og alltid er det *sport* — «gleden ved anstrengelsen».

Det er en slags kunst å kunne gå i fjellet. Se bare på den vante fjellkars gang, hvilken teknikk den inneholder, og hvilken evne han har til å tilpasse sig skiftende omgivelser. Studer ham nybegynnere, og lær hans mange små, men særdeles nyttige anordninger!

Men vi lærer mere vi fotturister. Vi lærer dalens og fjellets folk

Ved toppen av Vumufjell (mellem Inderdalen og Sundalen).

å kjenne. De blir våre venner, når vi vet å sette pris på deres verdige og hjertelige omgangstone og gjestfrihet. —

Vi bruste ut i høifjellet den gang da så meget av det var nyopdaget eller «ikke opdaget» for vår ubendige virksomhetstrang. Den måtte ha sin utløsning i hvad vi trodde var ene og alene vårt krav på frihet og uavhengighet, og vi var vel på en måte «uovervinnelige». Men, jeg har så mange ganger senere i mitt mere modne liv reflektert over dette, og det er jeg kommet til, at vel var uavhengighetstrangen tilsynelatende den største, men det som drev frem var trangen til å oppleve noe og se noe nytt. Dog størst var den umettelige kjærlighet til skjønnheten i naturen, og den kunde absolutt intet stagge. —

Slik var det hos mig, og slik tror jeg så mange fødte fjellfolk føler det også nu — selv om man ikke idag har fjellet som sitt eneeie som vi hadde det fra århundreskiftet og utover til efter krigen. Men det er ennu hos oss så mange ensomme fjell å vandre i for den som vil, og dem finner fjellmannen automatisk, uten veiledning.

Men for de mange — kanskje for mange — som ikke tenker

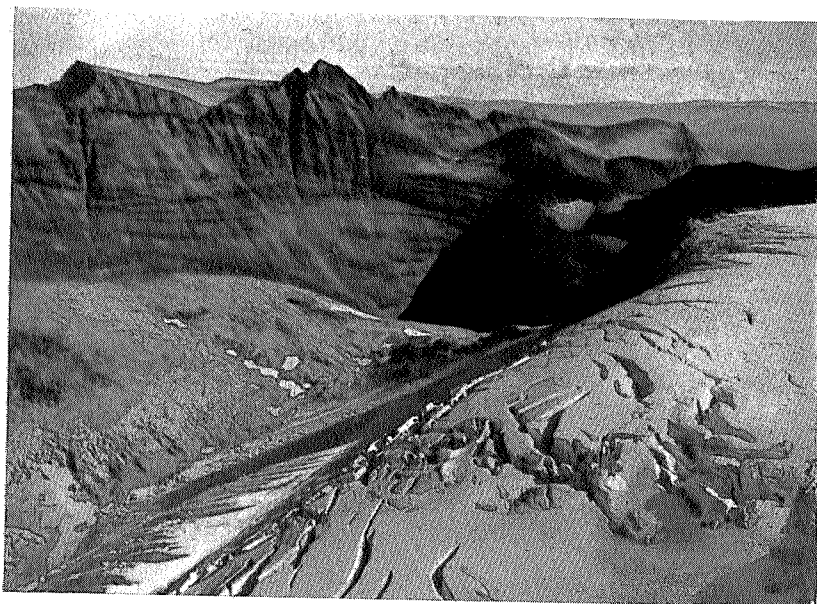
Vangshaugen Turisthytte.

på høifjellet som annet enn et sted hvor en større eller mindre del av ferien kan tilbringes — vil jeg nevne noen av våre ruter, som er lette å nå.

Adkomstveier vil jeg ikke trette med å nevne, for de finnes nu så lett i årbøker og andre «opskrifter».

Vi kristiansunderne begynte i fotturismens morgen i østre Trollheimen og bygget sammen med den et år eldre Trondhjems Turistforening «Trollheimshytta». Men da jo Trondhjem opfant navnet på «heimen» var det ikke mere enn rimelig at Trondhjemsforeningen også overtok hytta, hvilket blev ordnet på den mellom oss vanlig vennskapelige måte.

Kristiansund hadde imidlertid over Kårvatn og over Storlia satt sig fast i Inderdalen og oppebiet der den hyggelige trønderske invasjon, som straks innfant sig. Til å begynne med i form av rolig ruslende fortropper til utforskning av terrenget. Men da disse blev godt mottatt og bevertet både med varm mat og toddy, kom hovedhæren snart efter. Alle likte sig godt i Inderdalen den gang. Dog, man var på vandring, og som vanlig foregikk denne vestover, — Sundalen blev næste etappe.

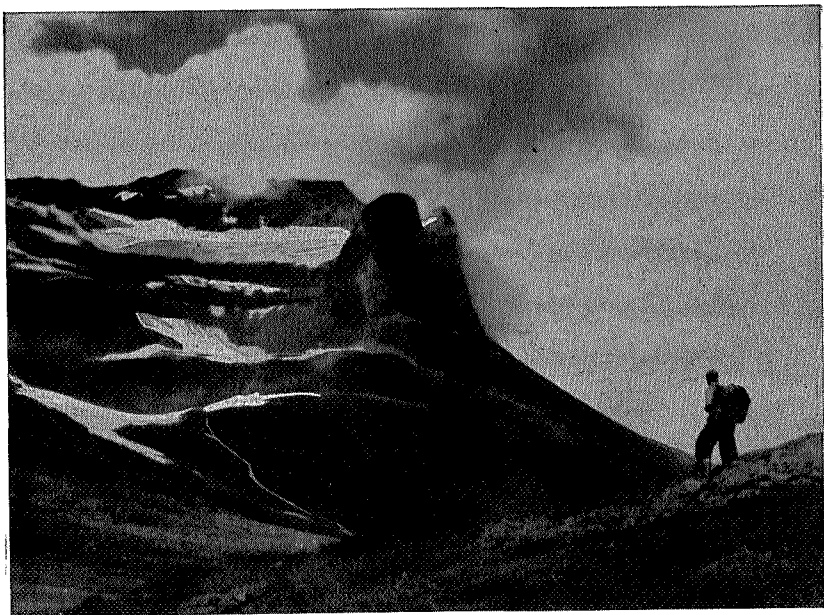
Fra Inderdalsfjellene med Grasdalsbreen i forgrunnen. Toppen på Trollryggen (Store Trolla) sees i bakgrunnen.

Kristansunderne hadde imidlertid trukket ennu lengere vest- og sydover og bygget sig stadig flere hytter i Sundalsfjellene og mot Lesja og Dovre, hvor inntil den seneste tid foruten oss kun enkelte forvillete engelskmenn holdt til.

I disse Sundalsfjell — hvortil jeg i denne forbindelse helt feilaktig regner terrenget mellom Sundalen — Dovrebanen og Raumanbanen — bygget vi, med gjestfritt blick på alle som vilde besøke oss, flere hytter.

Vi fikk Aursjøhytta, Skamsdalshytta, Gruvedalshytta, og Åmotdalshytta, som alle kostet mange penger, men som ingen penger gav oss. Men de gav oss tilgang til en vidunderlig vakker og serpreget høifjellsnatur.

Vi var jo så glade i den vidunderlige, vakre Inderdalen, hvis make neppe finnes i vårt land, men vi vilde ennu høiere tilfjells hvor vi visste det var vakkert, og vi fant disse nye oaser i de uberørte fjell og herlige fiskevann mot Lesja og Dovre efter at

Fra Gibblingdalen — mellom Inderdalen og Sundalen. Skarfjellet.

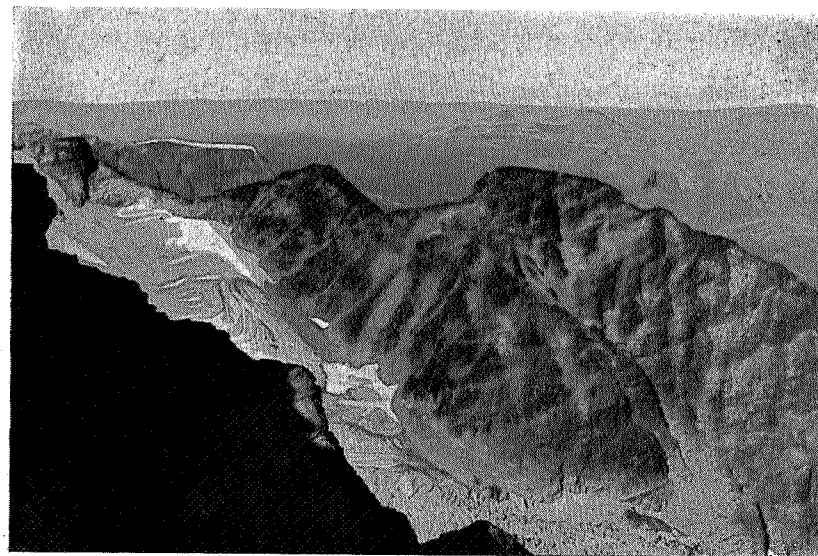
vi hadde nytt en drømmetilværelse gjennom Lilledalen og Torbudalen.

Aursjøhytta blev til, og den blev et uforglemmelig sommerhjem for alle de tusinder som fant frem dit.

Derefter fikk vi den lille, gode Skamsdalshytta som en koselig mellomstasjon på veien til Dovre, som vi i midten av nittiårene hadde skapt kontakt med.

Men vi vilde også ha en overgang fra Gjora i Sundalen til Aursjøhytta, og den ordnet vi ved å føre op en solid gammeldags hytte i Gruvedalen ved en av de beste setrene vi har på Nordmøre.

Alle Kristiansundske fotturisters ønskers mål var dog å bestige Snehætta, og så gikk vi da i «gamle dager» fra Jenstad eller fra Gruvedalen dithen, men veien var meget lang og sekken enda tyngere, og det hjalp ikke bare at naturen var praktfull og mettet med skjønnhets nydelse. Vi måtte også hvile og nyte både naturinntrykkene og opplevelser med villnein, som det selv i årene efter krigen og før tamreinen kom var meget av på de trakter.

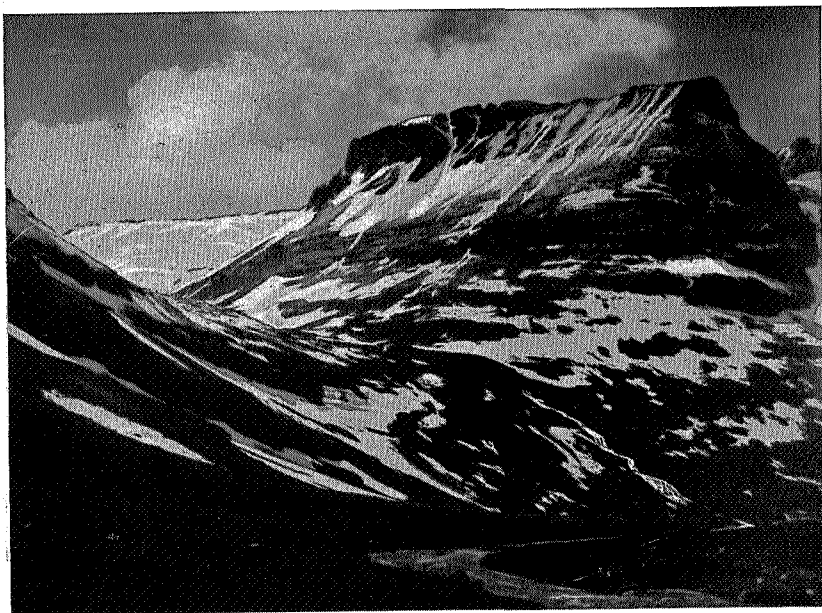
Fra Inderdalsfjellene — Grasdalsbreen.

Som sagt marsjen til Hætta var lang og Åmotdalen er så vakker, og så bygget vi likegodt en festning deroppe ved Åmotdalsvatnet. Ja, for som en festning er hytten, og lun, koselig og velutstyrt er den også, der den ligger midt i det herligste av herlig høifjell. For mig, i ungdomsdagene, var alltid Øvre Åmotdalen fjellet i eventyret, og som moden mann — efter at jeg fikk bygget hytten der — var dette stedet, hvor jeg alltid fant både drømmen og virkeligheten. Rensjaktene: En høst med blid ynne og måneskinnsnetter og morgenbad i vannet, — men den næste høsten med snestorm og issvulst. Men Åmotdalen er altid fortryllende.

For å gjøre turen fra Jenstad til Åmotdalen og Snehætta ennu greiere har Turistforeningen fått Loennechen-bua ved østenden av øverste Skirådalsvann.

Men årene gikk, og vi hadde hele tiden arbeidet med hytter og vardinger så langt fra «vår hjemlige kyst». Vi hadde kun tenkt på de unge og spreke og oss selv.

Folket — den store masse, som ikke går i høifjellet og neppe noe større ellers heller — det måtte også stilles tilfreds, så foreningen kunde bli ennu mere populær. Ja det var det flere som sa, og

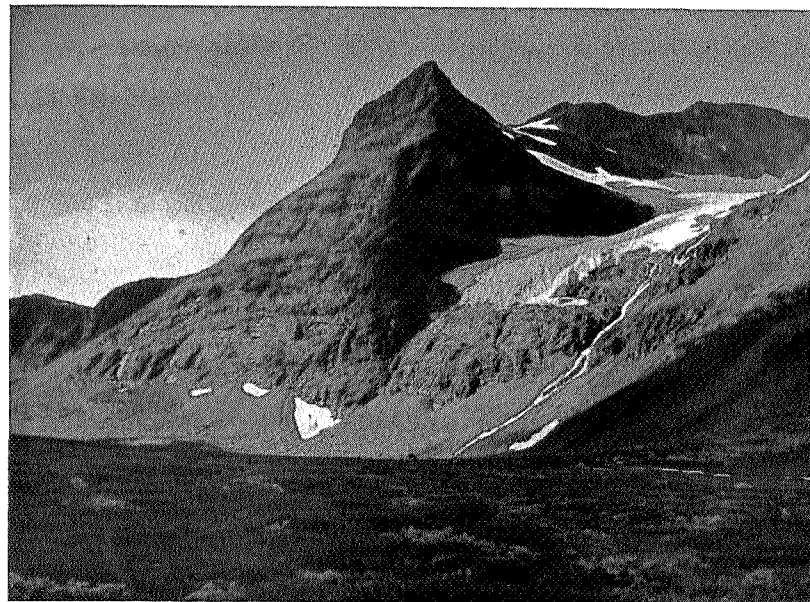
Naverkollen i Inderdalen.

det er ikke umulig at de hadde rett. Dog var det flere som mente at slik tale ikke var efter det etablerte fot-turistmessige program, og derfor burde være avskåret fra bidrag og sympati.

Begge hadde rett. Nu hadde gode kommunikasjoner gitt andre enn forherdede fotvandrere med ryggsekker adgang til de herlige fjell, og både disse såvel som de med kufferter kunde få sitt.

Jeg hadde i mange år tenkt på at min venn, Mr. Lort-Phillips' vakre villa, Vangen i Grødalen, måtte kunne bli en overmåte hyggelig turisthytte, hvis våre fotturister fortsatte med å være såpass velopdragne at de tok vare på herligheten, og jeg bestemte meg til ved høvelig leilighet å få tak i stedet. Det kunde være en begynnelse, for snart måtte vi også se til å skaffe oss Lort-Phillips andre vakre sted «Alfheim» nær «Vangen», og det ordnet jeg med i høst.

Ved besøk hos Lort-Phillips bearbeidet jeg ham, og resultatet er: at Kristiansunds Turistforening fikk sig overdratt Norges vakreste og mest komfortable Turisthytter, som bærer navnene

Fra Grasdalen — ruten Nerdal—Ilsås.

«Vangshaugen» og «Alfheim» i Grødalen, halvannen mils vei fra Gjæra i Sundalen. Man kan neppe tenke sig prektigere steder og det i de vakreste av sjeldent frodige høifjellsomgivelser. Et monument og tillike en idyll er ordet, og et fund for enestående høifjellsoverganger er det også.

Når Kristiansunds Turistforening ved siden av «Vangshaugen» også nu har det nydelige og tradisjonsrike «Alfheim» er den velhjulpen en tid fremover. Vi har iallfall standsmessige lokaler å by våre gjester, og vi har et så vekslende, — og, jeg må næsten si dessverre, lett tilgjengelig høifjell at det skulde innby til besøk uten reklame.

Natur, hytter og ruter er alle godt tilrettelagt, og vi ønsker dere alle hjertelig velkommen til Nordmøre, og har De tid så glem heller ikke Kristiansund!

Harald J. Loennechen.